

Anul VII.

REDACTIA

Adr. Drăk Ferentz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Prințul Austro-Ungaria:	20 cor.
pe an	10
pe luna	5
pe o lansă	2
N-rit de Dumineacă pe an	4 porumbacă.

Prințul România și străinătate po an 10 franci.

Subscripție cu se înșeală.

Lueger și Ungurii.

De anii mulți Dr. Lueger, primarul Venei, are onoarea să fie urât tuturor «patriotilor», fără osebire de partid politic. Până și clericali maghiari în cînd vorbă este să fie executat drept revanșă pentru adevărurile crude Lueger le spune despre Unguri la orice prilej.

Nici odată însă presa maghiară n'aflat mai furioasă împotriva lui Dr. Lueger decât acum, de cînd la ordinea zilei sunt pretensiunile militare naționale maghiare. Ungurii știu că sprigina lor mare n'are Casa de Habsburg de cănd este partidul căruia aparține Dr. Lueger. Si mai ales simt, că cel mai bătrâncic susținător al unității armatei comune este Lueger, cu întreaga Viena la spate. Ca de un zid tare se lovesc de Lueger toate încercările maghiare de a face cuceriri în sinul armatei prin sporcerea a diferite concesii. Înosebi de cînd ține criza de guvern în Ungaria numai din cauza pretensiunilor șoviniște, Dr. Lueger duce o strânsă luptă împotriva politicianilor care îl alde Barabás și Lengyel Zoltán și nu scapă un singur prilej fără a-l trata cum merită pe cînd din cauza carora și statul ungur și Austria a ajuns într-un val nemai pomenit.

Ningă nu-i supără însă pe șoviniștii mai tare decât vorbirea ce Dr. Lueger a ținut-o în ședința dela 14 Septembrie a dietei Austriei-de-jos. După ce a arătat cum din cauza dificultăților create de șoviniștii maghiari soldații cări au facut trei ani de serviciu nu vor fi lăsați acasă, se știe: primarul Venei a zis că numai soldații unguri ar trebui reîntăruiti pîna la anul nou, nefind drept ca și alte naționalități să suferă din pricina politicianilor maghiari... Astăzi treacă-meargă. Lueger a mai zis însă că întreaga Austria ca un singur om protesteză împotriva atitudinii Maghiarilor și va lupta împotriva pre-

tensiunilor militare ale Ungurilor, compătind în această luptă pe naționalitățile din Ungaria credincioșii tronului».

Ei bine, astăzi secoate din sările pe patrioții.

«Aradi Közlöny» dela 15 c. descoperă o adeverată conspirație între Lueger și naționalității împotriva Ungurilor. Se intlege, legătura între naționalității și Lueger e pusă la cale de noi, cel dela «Tribuna Poporului». De aceea, neomaghiarii dela amintitul ziar se năpustesc asupra noastră cu o nemai pomenuită furie, strigând și după procuror, căci este un nemai pomenit scandal ca noi, cări am fi trăind cu «pâne ungurească» și nu ne rușinăm a cere pentru bisericile și școlile noastre ajutor dela guvernul unguresc («nem restele și mi lillereinkböl koldulni támogatást a magyar kormánytól») să ținem parte M. Sale, ear nu să ne dăm cu Barabás și Staubler Pepi...

Las că-i o obrăznicie să se scrie că biserică română cerșete din banitor (alul Staubler și soții), când noi Români contribuim ca bant și sânge trei milioane de însă la susținerea patriei, dar întrebăm: se potrivește oare eticheta de «liberal» unui ziar care face pe denunțantul și invinute procuratura că nu este destul de aspirație de noi, ci ne lasă să atacăm «în chip josnic» nația maghiară?

Declaramu înșă că după cum noi Lueger nu atacă *neamul maghiar*, ci pe șoviniștii intoleranți, aşa și noi luptăm împotriva pretensiunilor și aberațiunilor celor căi sub cui vînt că vor să întăreasă nația maghiară, vor să slăbească tronul și să ne dea gata pe noi, naționalitățile. Că în luptă aceasta se întâlnesc naționalitățile și Lueger, este numai o probă, că în monarchia austro-ungară totuși șoviniștii intoleranți nu-s lasă să-ștă facă mendrele în dragă voile, ci au în față-le o coală care se va întări cu căt presa maghiară se va arăta mai furioasă împotriva noastră.

Când vorbește, e linistit, nu gesticulează, ci o mână, ea dreaptă, și-o ține mai mult în buzunar, ear căi cealaltă aranjează, din cînd în cînd, bărtile ce are înaintea sa, pe bancă, iacă așa, să-i treacă vremea și par că pentru a călăgă vreme... pîna îl mai vin ideile.

Alături de el să azeză, la dreapta, contele Nigra, ambasadorul Italiei, persoană grăță la Cartea din Viena și Roma. Nu e mirare: de vre-o cinclăprezece ani dirigează politica austro-silă în Italia, în calitate de ambasador *tot la Viena*. Mai lunile trecute un ministru de externe a voit să-se scoată din Viena și cînd colo — a căzut nimisul. Nigra s'a dovedit mai tare în Roma, chiar din depărtare. Are o înfațare simpatică: mustață i-e sură și umbilă cum aplăcat. Dar cînd vorbește, se aprinde și are o voce care se înăpănește asupra auditorului.

Gobat, elvețianul prieten al Românilor, pare sufletul conferenții. Secretar general perpetuu, e în curenț cu toate. Toți la el aleargă să ia informații. E de statură mai mult înaltă, voinic, cap puternic, sur, așezat pe umeri lați. Vorbește, ori mai bine: citește înțe și incolor...

Pleuer e tipul Germanului: înălțat, subțire, ochi albastri, voce stinsă. E alb ca oaia, dar se ține înă din drept și umbilă destul de sprintean: cînd nu-l ajută vocea, se folosește de — clopoțel.

Baronul Pirquet își face impresia unui ramolit, săracul: umbilă ca un damblagiu, pipăind în aer cu mâinile căi îl tremură;

lensiunilor militare ale Ungurilor, compătind în această luptă pe naționalitățile din Ungaria credincioșii tronului».

Acum, că s-au dus însă și a remis numai efectul vorbirii ce au ținut străinii veniți să adunăre Budapesta, presa maghiară îi tratează aspru de tot pe fostii ospăți.

Astfel despre d-na Sorgue • Jürgenlenség, de eri scrie:

«Doamna însocrată abia că să a scidat dela masa bogat asternută, la care ospitalitatea maghiară a servit o cu toate bunătățile, a alergat la Tattersaal și cu gură nespălată a murdărît temeinic pe gață casă: pe președintele Dietei și cu o loriță și nația maghiară.

«Si a bătut joc de parlamentul nostru, de gară de onoare și de străduințele noastre naționale...»

Ce-o fi țicând bătut Apponyi?!

*
Apel către soldații austriaci. In numărul de alătăteri al ziarului «Arbeiter Zeitung» foaie socialistă din Viena, a apărut un articol interesant cu titlu: *Apel către soldați*, după aceea urmă un spațiu mare, și apoi îscălitura a zece deputați austriaci socialisti. La cenzură s'a aflat că articolul cuprinde agitație și așa să s'a șters tecștul și a rămas numărul titulu și îscăliturile. Ziarele berlineze sociale publică însă și textul, care este un apel sedicios către soldații reîntuși și dela 1 Octombrie sub arme; li se spune să nu servească mai departe.

„Avereua națională”.

Sibiu, 14 Septembrie.

Onoarea Redacție! În interesul aderători și pentru a nu-i se face nedreptate dnu Dr. Lippu Leményi, Vă rog să luă spre cunoștință ceea-ce re comunic din istor absolut autentic.

Anume: Nu dl Leményi a răndut pe sub mâna averea națională sasului Marschall, cu toate că erau Români căr ar fi dorit

dar d'aceea-l vezi într'una, pretutindeni și se bucură de mare frere. E bătrân de tot,

Numai Passy poate să-i stea alături în astă privință. Săcescă-i adică altă ca oia, vede rîu, în cat trebuie să-l conducă altă, memoria i-a cam slabit, căci confundă d'abinele oameni și lucruri. Judecata și logică îi e însă tare și cu toții cei optzeci și doi de ani ce-l apăsuți umeri, se ține bine: ia parte la concerte, banchete, reprezentări și chiar el ține conferențe. A finit una și intr'ün eure vieneze.

Xu mai puțin interesant e Labiche, fratele dramaturgului, care desă bătrân, căci are capu alb, omușă și barbă radei, este însă eleganță franceză întrupăță. Si gentil în căl pentru o mică preveniență, facutu-mă parte de cuvinte nu se poate mai doicate. Se intlege, e orator de frunte și alături de Frederie Passy trece drept fondator al unei interparlamente.

Baronul Marquatto (portughez), care nu lipsește dela o singură conferență, e mic și slab: n'are într'ensul nimic din căte înșușiri fizice se bucură frații nostri dela Lisabona... Dar nici nu ni-e tocmai frate bun, ci cînd s'a dat lupta dela Bruxella, cochetă cu Unguri.

Apropos de Unguri: erau bine reprezentați. Apponyi și-a căstigat aderenții mulți și-vezi, înalt cum este, indată ce privește în sală. Beržericszky d'asemeni este d'o înfațare simpatică, își face impresia unui bărbat întrădevăr cult. E încă în puterea vîrstei și foarte agil. El și Pázmandy (care-i

ADMINISTRAȚIA
Arad, Drăk Ferentz-utca nr. 20.

INSCRIERILE:
do un sir găsimond: primă dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 bani de fiecare publicație.

Afăt abonamentele, căt și inserțiunile sunt să se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oră și comităt 502.
Seriozii înfrancate nu se primește.

TRIBUNA POPORULUI

unei conferențe a partidului liberal acum, înainte de designarea noului șef de cabinet. Ministrul-președinte a declarat-o și liberalii să-ăt plecat capetele. Numai *Gorove*, care ceruse convocarea conferenței, publică din nou un apel, în care se încearcă a dovedi ce folos mare ar aduce o astfel de conferență, care ar preciza punctul de vedere al partidului liberal. — și apelează la tovarășii săi de principiu, să lupte și ei pentru convocarea conferenței.

Desvalirile lui *Házánk*, privitoare la neîntelegerile ce ar fi avut loc în consiliul de ministri, au dat unor politicieni prilej să-l atace pe contele *Apponyi*, care stă aproape de «H-k.», spunând că dela el ar proveni pretenziile desvăliri și ar urmări scopul să-l discredeze pe *Khuven-Héderváry* și mai mult în fața țării. Aderenții lui *Apponyi* protestează însă în contra acestet insinuările și o atribuie dușmanilor personali ai lui *Apponyi*.

Starea de *ex-lex*, de altminteri, începe a aduce tot nouă incurcătură. Așa în ședința comitetului de verificare al comitatului Ugoesa, cu prilejul alcătuirii listelor viriliștilor, au avut loc discuții vehemente. Pe urmă apoi s-a hotărât, că în *ex-lex* comitatul nu alcătuiește liste de viriliști. Numai președintele și notarul au votat contra.

Tisza István și situația.

In articolul de fond de eri nă-am fost ocupat mai amănuntit cu adresa dela Dobrițin, în care cluburile liberale din țară sunt invitate să ia poziție pe lângă aspirațiile maghiare. Eri s-a pertracăt această adresă și în clubul liberal din Oradea-Alare, prezentat de contele Tisza István. Clubul a condamnat lupta pentru aspirațiile militare. Conte Tisza a spus, în resumat următoarele:

In transacția dela 1867 o chestie a rămas neresolvată: *educația maghiara a ofi-*
cerilor, ca aici să se poată validata spiritul și limba maghiară. *Dar nu-i permis a se folosi de chestia asta spre agitație.* Trebuie așteptată vremea potrivită. A provoca revoluție în mod usor, frivol, și a părăsi apoi câmpul de răboi, înseamnă cadere, din care nu te mai poți scula.

Roagă apoi, ca adunarea să primească propuneră următoare: „Partidul liberal do rește ca toate acele chestii, care trebuie rezolvate în urma transacției dela 67, să se rezolve că mai curând și definitiv, în sensul acestor transacții, prin conlucrarea armănoasă a regelui și națiunii.”

Partidul liberal care reprezintă majoritatea trezviei a națiunii, trebuie să ia poziție în contra tuturor curentelor, care mană apă pe moara lugubră a unor arenturieri ușurătoare.

Propunerea a fost primită cu unanimitate, și se va înainta și adunările congregaționale de Miercuri a comitatului Bihor.

Anarchia în Serbia.

Belgrad, 15 Sept.

Azi se va publica sentința în afara cerașorilor din Niš. Pe cel mai mulți și vor condamna pentru nesupunere la inchisoare de unu sau mai mulți ani; conducătorul lor, căpitanul *Novaković*, fratele fostului ministru de comerț, va căpăta pedeapsă și mai mare. Nu se stie dacă regele se va folosi imediat de drepturile de grațiere. Trei ofișeri au umplut rubricile cu titlul *omorirea asasinilor din conac*; iar ceilalți au umplut rubrica prin care se prelinde depărtarea asasinilor din armată.

Studentii universitari măine vor fi din nou ședință în care vor boicotă foile *«Národní List»*, *«Vecerni Novosti»* și *«Beogradski Novini»*, care ziare de aci înainte vor ataca și mai mult guvernul.

DIN ROMÂNIA

Expoziția din Brăila. — Expoziția agricolă și de animale din Brăila se va ține în ziua de 12 Octombrie a. c., iar nu în ziua de 5 Octombrie după cum se hotărise la început.

Comitetul organizator al expoziției va dispune de suma de 20.000 lei pentru această expoziție, dintre care 12.000 lei sunt acordate de ministerul agriculturii, iar restul de primăria orașului, și de prefectura județului.

Pe lângă această expoziție s'a decis a se angaja în același timp, și o expoziție de probe din cerealele recoltate în țară în anul acesta.

Pentru acest scop se va cere prin prefecturi probe de cereale de la toți agricultorii de seamă din țară. Fiecare va trimite 100 kg. cereale ca probă, în care se va cuprinde: grâu, ovăz, orz, secără, rapiță, porumb, etc.

Expunerea probelor de cereale se face pe județe sau pe regiuni. La expoziție vor fi invitați comercianții de cereale din țară și străinătate.

Din străinătate.

Inaugurarea statupei lui Ernest Renan. Președintele consiliului di Combes a plecat cu trăsura din Pont-trieux spre a merge la Tregnier, unde se facea Duminecă inaugurarea statupei Ernest Renan.

Populația i-a făcut pe tot parcursul o primire simpatică. S-au auzit numai căteva fluerături din grupuri isolate, repede înăbușite însă prin strigătele de «Trăiască Combes! Trăiască Republica!»

Răspunzând la urările de bunăvenire ale primarului, dl Combes a mulțumit pentru excelenta primire ce i-a făcut populația republicană, felicitându-se de a fi găsit în această localitate un sprinț devotat pentru eliberarea de sub jugul intelectual al Brețaniei! (Aplause).

Duminecă dimineață, președintele consiliului a presidat desvelirea statupei lui Renan, așezată pe piața catedralei.

Pe când se rosteau discursurile, niște manifestanți catolici, care asista-

seră la serviciul divin, au ieșit din biserică și începând a fluera cu țigăne, încercând să rupă cordonul de trupe, așezat în jurul ceremoniei oficiale. Un detașament de infanterie, după ce a facut somațiunile legale, a împins din nou pe manifestanți în biserică. Linistea a fost restabilită în mijlocul strigătorilor repetate de «Trăiască Combes! Trăiască Republica!»

Dl Combes a vizitat apoi casa lui Renan și în urmă a presidat banchetul ce i-a oferit.

Cu toate acestea, manifestațiunile au continuat pe străzi. Vicontesa de Kerboissou, înconjurată de diferiți indivizi care voiau să o impiedice de a fluera, a amenințat cu revolverul. A fost desarmată de poliție și de gendarmi.

Animăția a fost foarte mare în timpul zilei, cu toate că a plouat.

Complotul militar din Serbia.

Actul de acuzație contra ofișerilor arestați la Niš se baza pe faptele că proclamația propune omorirea tuturor conspiratorilor din noaptea de 10 spre 11 iunie trecut și obținerea ceterilor lor eventual chiar cu forță.

Codul de justiție militară prevede pedeapsa de un an închisoare pentru complicit și de mai mulți ani pentru autori.

Actul de acuzație desemnează ca șefi ai complotului pe căpitanii Novakovici și Protici, pe primul locotenent Lugumerski și pe locotenentul Drandarevici.

Fantome Pentru Suveranii

Dama neagră din Windsor. — „Maturătoarea“ regilor Prusiei.

Omul roșu de la Tuileries.

Nu știu dacă regele Eduard e favorizat de vizita fantomii care rătăcește prin palatul Windsor. Dar mama sa, regina Victoria, părăsi, se zice, de multe ori reședința sa regală ca să scape de vasele și gemetele acestei umbre nemulțumite.

Acum cățăva ani, locotenentul Glynn, de serviciu la palat, ședea în bibliotecă citind o carte, când văzu o femeie în negru trecând pe lângă el și intrând în odaia vecină. Chipul vizitatoarei era voalat cu o dantelă mare. Oțelul, sperând o aventură frumoasă, se ridică să urmeze pe necunoscută. Credea că o găseașă în saloanul în care se refugiașă. N-o găsi. Si odaia în care intrase n'avea altă ieșire de căt ușa care da în bibliotecă.

Locotenentul Glynn istorisi această apariție ciudată. Si i se spuse că, din timpul reginei Elisabeta, saloanul comunica cu o scădă ascunsă. De altfel e de tradiție ca umbra fetitului Enric VIII să apară din când în când în aceasta parte a castei Windsor.

Dar nu crez că spectrul elegant al Elisabetei să neliniștească pe fostul prinț de Galles, parizian vesel. Si dacă audie gemete noaptea, acestea sunt de sigur vasele soldaților Englezilor sacrificiați în Transvaal pentru interese de bancă.

„Damele albe“.

Germania n'are dama neagră, ci cohorte de dame albe. E țara stațiilor. Cea mai mare parte din familiile germane posedă o dama albă; ar putea să zugrăvească o fantomă pe blazonul lor.

Natural, familia de Hohenzollern are dama sa albă, și una faimoasă. Ea apare ori de câte ori un doliu mare se produce la curte. A fost vezută în ajunul morții lui Wilhelm I. și în ajunul morții lui Frideric III, tatăl împăratului actual al Germaniei.

E o tineră fată uriasă. Din voalurile ei albe, și ar putea face rochiile de mirese pentru o duzină de fete. Si brațele ei lungi descarnate plimbă o matură cu coada de lemn. Poporul o numește de altfel „maturătoarea hohenzollernilor.

Mați puțin discretă se arată de asemenea marea dama albă a Habsburgilor. Se mulțumește numai să rătăcească în jurul palatului din Viena, când un deces trebuie să pue în doliu curtea. Cu câte-va zile înaintea sinu cederit lui Rudolf, fiul împăratului, suvezută săcându-și plimbarea.

In familia Hessa-Darmstadt, dama albă e o mică persoană îmbrăcată de legendă cu toată poezia romanelor de cavalerie.

Fica unui duce de Cleves, Beatrice săde gânditoare, întristată la o fereastră a castelului său de Nimegue, în momentul în care ducatul său o să treacă înalte măni. Nici o armată nu a apărut. Nici un frate, nici un prieten care să-l vie întrajutor!

De odată, pe valurile lui Waal apare o nacelă trasă de o lebădă. Un tiner e în picioare, ținând în mâna o sabie de aur.

Roagă pe frumoasa dezolată să asculte cântecul său de trecător amuzat, și făgăduiește, dacă vrea să-l devie nevestă, să-l apere ducatul amenințat.

Tot de odată, logodnică e îndatorată să nu cerceteze nică odată de unde vine el. Cum va căuta să afle, o va părăsi și nu se va întoarce nică odată. (Acestă legende naivă și curată Wagner își dăorește inspirația lui Lohengrin).

Beatrice primi ofertă frumosului necunoscut.

Tinerul cu lebada îl dete trei fi din carti unul primă ca parte landgravatul de Hessa.

Dar, după douăzeci și patru de ani de unire, prințesa, fericita, avu tăzienica fantazie să vrea să cunoască originea tatălui copiilor săi... Mămătorul, venit pe valurile lui Waal, dispără ca prin farmec. Si Beatrice muri de mărire.

De atunci, această poetică figură de moartă părăsește necunoscutul (ca soțul seu, alta dată) ca să prezică urmășilor săi evenimente cară interesează destinele rasă sale.

Omul roșu dela Tuileries.

Spectrul acesta e în centrul Parisului: Stă la Tuileries, la cincizeci de metri de statuia lui Gambetta. Numai, pentru ca să se deosebească de popoarele vecine, francezii au ales ca fantomă națională un mic om roșu.

Acest drac roșcat apără Caterinu de Medicis peste cățăva timp dela construcția palatului Caterina, precum se știe, era o femeie tare, dar superstițioasă. De aceea cedă locul »micului monstru roșu« și se dore să-și văză de »vrăjitorii« într-altă parte.

Micul om roșu se arată iarăși Parizienilor în ajunul morții lui Enric IV și luă parte și la turbările Frondei. Nu fu întâlnit nică în trăsurile lui Ludovic XIV, nică la favoritele lui Ludovic XV. Strigoial acesta nu se arată decât în ceasurile roșii.

Reapără în ajunul Revoluției care trebuie să răstoarne bătrâna monarhie franceză.

Apoi schimbă în politică ca un parizian în serviciul lui Napoleon.

Un istoric a menționat vizita pe care el a făcut împăratului înaintea campaniei din Rusia.

Napoleon era în cabinetul seu în fața hartelor, pregătindu-să gloria. Il știa singur. Totuși din odaia vecină l-aузau vorbind unul vizitator misterios. Aceia care erau acolo crezură ca personajul admis în intimitatea maréului cuceritor conjura pe Napoleon să nu întreprindă o campanie dezastroasă. »E prea târziu, strigă Napoleon ridicându-se, totul e hotărît.«

Ușa se deschise, dând drumul unui om îmbrăcat în roșu care trecu repede și dispără pe scară cea mare.

De atunci, omul roșu a revenit, Ludovic XVIII l-a veut în casul morții. Si împăretoarea Eugenia se temea să nu-l văză apărând la Tuilerie.

Poate că, dacă se ivia, ar fi slăbit o să nu facă răboiul din 1870 atât de dezastruos pentru Franță.

ȘTIRI LITERARE

„Sămănătorul“ în ediție populară. În numărul din urmă „Sămănătorul“ scrie: „Dorind ca revista noastră să pătrundă că mai adânc în sinul poporului românesc, aducem la cunoștința preoților și învățătorilor noștri — de aici și de peste munți — că Administrația „Sămănătorului“ va tipări pe viitor o ediție populară, care se va desface numai prin abonamente anuale cu prețul de 6 lei, platit înainte.“

Nu putem îndestul lauda inițiativa celor dela „Sămănătorul“.

„Cartea Românilor“, acesta va fi titlul „Călindarului pe anul 1904“ ce

stitutul tipografic „Victoria” (proprietar Ioan P. Lazar) din Sîmleu-Slaviei va eda la finea lunei Septembrie a. c.

Aceasta intreprindere literara va fi un adeverat magazin de învețăuri pentru tot România. Pornind dela vatra proprie (Selagiu) în anul prim va da scurt istoric al desvoltării naționale, bisericească, culturală și economică din Selagiu. Acest istoric va fi ilustrat cu portretele bărbătilor nostri conducători și a instituțiunilor de mai mare importanță din acest județ.

Un grup de bărbăti cu renume mari bine cunoscut, va da fel de fel de învețăuri folositoare pentru tot Români, fie acela domn ori țaran.

In anul al doilea și cel următor continuă cu imbogățirea acestui material pus în ordinea cea mai periclită astfel, că cei ce vor aduna la un calendarul nostru în timp de căi vor avea o bibliotecă molt folosită în toată privința.

Atragem deci atenția publicului nostru și îndeosebi a d-lor preoți și învețători de pe acumă asupra calendarului „Cartea Românilor”, care pe lângă aceea că va fi ajustat după cerințele cele mai perfecte a timpului modern, va fi totodată și foarte ieftin.

Biblioteca „Academiei Române”, Mișcare în luna Iulie și August 1903. 1. *Contulare*. 4) Cărți tipărite 1. Cerute cu buletine. Cetitorii 812. Volume 2828 2. Împrimatură acasă cetitorii volume 78; Total cetitorii 851 volume 2906. Atâtăore în sala de lucru: Cărți volume 1067. Reviste române volume 11, străine volume 122 3) Manuscripte și documente. Manuscripte consultate cetitorii 148, volume 187. Documente cetitorii 35 volume 1537. Cărți vechi românești (1508-1830) cetitorii 5 volume 8 4) *Sporirea. Prinile i Conform legii dela Aprilie 1883. Volume și broșuri 312. Rezerve române 330. 2 In dar sau în schimb* 5) *sfomu și broșuri 83. Reviste române 36. Reviste străine 62. Volume maser. 1. Foi volante 2. 2 Camperate. Volume și broșuri 48. Reviste străine 163. Altase și charti 113. Stampe și portrete 20. Volume mser. 1. Documente 135. Fotografii 7. Albulme 1. Ziare vechi 23. Foi volante 70. Total 143 volume și broșuri, 366 reviste române, 125 reviste străine, 113 atlase și cărți, 20 stampe și portrete, 2 vol. manuscr., 135 documente, 7 fotografii, 1 album 23 ziare vechi și 81 foi volante.*

NOUȚĂRI.

ARAD, 16 Septembrie n. 1903.

Regele în Lemberg. Se telegrafiază din Lemberg, că alătă efi M. Sa a primit o mulțime de deputații. Să informă dețul deputației districtuale, Moysa, asupra persecuției oboierilor și a îndrumat pe contele Potocky, locuitor de guvernator al provinciei, ca în toate casurile de felul acesta să pornească cercetări severe. Când i-a venit rândul conteului Badeni la audiență, a zis că-l obosește pe regele primirea alător deputați, regele a răspuns:

— Dupa cele multe zile grele petrecute în septembrie trecute în București, aceasta e numai recreație pentru mine!

Presă maghiară și Lueger. Întreaga presă maghiară se napustează grozavă asupra lui Dr. Lueger, primarul Viena, pentru vorbirea sa antimaghiară întuită alătărelor în Dieta Austriei-de-jos. Egyetértés de eri e furioasa îndeosebi pentru a îndrăzni să se provoace la naționalitatea din Ungaria și pentru că vorbind de M. Sa i-a zis tu... Dar bine, și lui Dumnezeu i-se zice: „Tu Doamne!... Oricred kossuthist că ei sunt chemați să aperă persoana M. Sale împotriva lui Lueger?”

Slovacii contra Hrabii de comanda maghiare. Organul slovacilor naționaliști „Nar. Nostry” publică în numărul său din urmă un articol, în care protestează energic în contra introducerii limbii maghiare în armată.

„Not ne-maghiarit — zice — nu ne lăsăm ștersi din șirul celor vii. Dacă ne ignorează în politică, ei bine n'au să ne ignoreze în armată. Unde e lipsă de sângele nostru, trebuie să se țină cont de existența noastră. Esperințele triste ce le vedem la regimenele de honvezime, nu ne încurajează să dorim limba maghiară și la armata comună. Dumnezeu să ne ferescă de asta!” La honvezime, slovacul trece de bută tot și ori căt de cuminte ar fi, n'ou duce mai sus de capră. Nu vom să avem același rol și în armata comună.

Subscriem și noi.

Frumoasa ballor — încăcată. Domnisoara Halbronn, care pentru frumusețea sa rara era numita de oaspeții ballor dela Trouville - regina băilor dela Trouville, septembra trecută s'a încăcat în mare. Un instructor de inotat, care i-a mers în ajutor, încă s'a încăcat. Ne-norocirea s'a întâmplat în largul marii, la mare depărtare dela țernuri.

Accidentul contei Tolstoi. Se telegrafiază din Petersburg: Luu contei Tolstoi în a șaptezeci și cincisă ani de naștere lui i-s'a întâmplat o nenorocire. Se plimbă călare și înaintea unui sănătatea să se dea jos de pe cal și să-si conduce călul de căpăstru. Calul i-a căcat pe picior: la început contele n'a dat nici o importanță; dar mai târziu i-s'a agravat răul încât acum trebuie să zaca în pat.

„A kis Aranka.” În luna Maiu a anului trecut apăruse în Berlin, romanal „Ein Comtesseroman” de Richard Nordmann, premiat încă anul acela și vinzențându-se în scurtă vreme mai multe ediții. În primăvara anului acestuia, începu să apară în „Ország-Világ” din Budapest romanal „László Ottóhoz de Várad Aranka”. Astă năr și încă lucru nu mare, dar nouă română nu era decât o verbală traducere a romanului nemțesc; chiar și numele de botz al persoanelor le menținase d-șoara Aranka. Numai stîrșitul era „original”. Redacția dela Ország-Világ, trasă la răspundere, a declarat că Várad Aranka este tîica talentată (16 ani) a sefredactorului soi, și că nu dă nici o satisfacție pentru plăgat. Contra „talentelor” scriitoare maghiare s'a intentat proces penitru știrbirea dreptul de autor. „A kis Aranka” pare că are de principiu: „Nix Deutsch!”

Negustor român asasinat. Din Iadua (lângă Oravița) i-se serie „Drapelul”: Pavel Popoviciu, neguțător în comună, om cu caracter firm și foarte ișteț din sîre, nationalist infocat, în 191. c. n. adeca Martia trecută, la 8 ore seara, tocmai pe când voia să închidă ușa dela boltă, a fost împușcat de o mână necunoscută, cără Mercuri seara a murit între chinurile cele mai complete. Vestea despre moartea lui Pavel Popoviciu s'a răspândit ca fulgerul în comună și a produs sensație mare. Vineri a căit în fața locului judecătorii din Sasca și Biserica-alba, dimpreună cu medicii, și după ce l-au sektionat — scoțindu-i glonțul, care i-a despicate intestinile și rârunchi — la orele 2 după ameazi a fost înmormînat cu mare pompă. Judecătorii, însoțiti de 6 gendarmi au ținut 2 zile investigație în comună, ca să atle pe ucigașul. Au și deținut pe 3 înși, dar nu se poate constata, că întradevar dinșit să fie cei păcătoși. Vom vedea la timpul său sfîrșitul. Acesta este a 2-a victimă săvîrșită prin glonț. Prima a fost fostul învețător al comunei, reșoșatul Dimitrie

Lintă, fratele învețătorului Traian Lintă din Cacova. — om plin de autoritate atât în comună că și în întreg ținutul Oraviței. Aceasta, acum zece ani în ziua de Sânziene, a fost împușcat înaintea casei sale, șezând cu soția sa pe scaun. Urită și crudă răsbunare! Alteori poporul Ilidian este intelligent, cără comuna una dintre cele mai frumoase și fruntașe în aceste părți. Oamenii rei sunt însă în tot locul.

*

Iubileul unei firme din Arad.

Lunia trecută, marele bazar al fraților Deutsch a avut sărbătoare mare: s'a mutat în palatul minorișilor. Localitațile noastre sunt impozante, de proporții grandioase. Atât în partea, că și în etajele de o adevărată expoziție de confectioni. Tot ce e modern e înramădit în acest bazar. Sunt desparte minte deosebite pentru mărfurile de bumbac, matasă, trusouri, covoare, perdele, — ear sus, în etage haine gata pentru dame: jupe, poane, jachete și diferite posamanterii. Chiar și ștecherul bazarului e imponzant și face onoare nu numai fraților Deutsch, ci și orașului nostru. Recomandăm tuturor să cerceteze acest mare bazar.

Bandit în stil mare. În toate cinci continentele n'a fost un bandit așa de renom, ca gentlemanul fără patrie John Larney, pe care acumă la etate de 66 de ani, l-au deținut la Baltimore. Banditul celebru, e om foarte bogat, are cam o jumătate milion de coroane pe carti și a câștigat numai prin meseria lui. Are proprietăți frumoase lângă Cleveland și Canada.

Larney e un tip foarte interesant. Chiar și nașterea lui e romantică. S'a născut pe coverta unui vapor de persoane holandez, în largul oceanului. S'a început cariera ca bată de 13 ani. Pe vremea aceea vindea chibrituri pe străzile New-Yorkului, îmbrăcat ca fată, și tuitoror cart stau de vorbă cu el le lura banii din buzunar. După cum însuș el susține, într-o zi și-a adunat în modul acesta două mit de dolari. Pe vremea răsboiului civil a aflat un mod particular pentru a câștiga bani. Adecă se întola voluntar, primea arvuna și apoi se angaja în altă parte — la alt regiment. Așa a servit în 93 de regimenter; dar nu s'a luptat în rîndul nici unuia.

In etate de 33 de ani petrecuse deja 14 ani din viață în diferite temnițe. În 1882, împreună cu trei prieteni au ieșit ziua la amiaz banca din Illinois. Pentru asta a fost condamnat la zece ani temniță, dar abea l-au pus pe picior liber, și din nou și-a început meseria. Eara a ieșit o bancă ziua la amiaz. Eata cum a aranjat acest fapt: el vorbea cu casierul, ear un soț de al lui, a acoperit ochii acestuia cu un jurnal, pâna — când al treilea a luat de pe masa 15.000 de dolari și a fugit cu ei. Mai multe cazuri de acestea împreștează viața lui Larney. Răbdat interesant pe lângă acestea avea două locuințe: Sub numele de Solan ducea o viață cinstită și cunoșcuță lui nici nu presupuneau de ce uneori dispărerea pe ani întregi, fără să se știe unde.

Ghetele moderne ale lui Porter. Despărțimile pentru ghetă oferă acum cei mai bogati assortiment. Bărbăti, dame, copii găsesc o mulțime de nouăță, mai ales în ghetă de șevre culoră și negru. Firma și-a pus de principiu să-si câștige mușterii prin marfa bună și estină. A săsit mare assortiment în bluze, umbrele, căprăi, mănuși, batiste și corseturi. E firesc, că după mărfuri cumpărate în preț de 10 cor., fiecare cumpărat primește o fotografie în marime naturală gratuită, socotindu-se pentru cadrele de hărție 3 cor.

Cea mai nestriecioasă crema pentru înfrumusețarea tenului e crema de flori de liliac, un borcan costă 1 cor.

Pudră de flori de liliac 1 cutie 1 cor. Sapun de flori de liliac bucata 70 fil.

Pudră lino 2 cor.

— Mijloc sigur contra durerilor de stomac, a sgârciturilor și a catarurilor de stomac, contra boalaților învecinate de stomac și contra lipsei poftei de mâncare, pe urmă un mijloc sigur purgativ fără dureri: e ceaiul întărit de stomac al farmacistului Kossuth. O cutie de probă 1 cor. 20 fil.; o cutie de probă 2 cor.

— Contra guturăului, tusei, răgușelei, flegmei și a afecțiunilor laringilor are un efect miraculos pastile de pepr Seneca. Se pot găsi în farmacia „Verg-Maria” alui Kossuth, în Arad, Piața Boross-Beni 150 (casa Dengi).

POSTA REDACTIUNELI.

Halmagiu. Unchiile dragă, n'a sosit nimic dela robi.

A V I S.

Rugăm toți abonații nostri că sunt în restanță cu abonamentul folii, să binevoiască și să cumpăre chitanțele de abonament, ce li-se vor prezinta prin oficiul poștal.

Adm., Trib. Pop.”

ULTIME ȘTIRI.

Criza regatului Serbiei.

Abia de trei tuni stă regele Petru I, în fruntea Serbiei și deja se și pregătește să abdice de tron, silit de glasul opiniei publice. Situația, în urmă deținătorilor din urmă, s'a incurcat întrată incă nică nu se știe unde vor ajunge lucrurile. Veștile din urmă vorbesc despre o adevărată anarchie. Se zice că Serbia azi e guvernată de ministri Gencici și Mașin, în manile căror regele Petru I e o păpușă neputințoasă.

Belgrad, 15 Septembrie. Între suboficerii regimentului 7 de infanterie, stationat în Belgrad, a izbucnit o revoltă: toți au denegat subordinația pe motiv că în noaptea de 11 Iunie au fost seduși de către oficerii-asasini. Ministrul de răsboiu a dat ordin tuturor comandanților de regimenter ca totdeauna în persoană să conducă regimenterile. — Un mare număr de oficeri, aderenți al dinastiei Obrenovici, au ieșit din armată. Numele lor se țină încă în secret.

Regele Petru I e hotărît să abdice de tron în favorul fiului său George, pe care l-a declarat că de curind de maiori. Petru s'a retragă din nou la Geneva, primind an de an un apanaj de 240,000 de franci. A și sosit din Geneva banchierul de casă al regelui, ca să aranjeze partea financiară a chestiei.

Belgrad, 16 Septembrie. Pe circula răstăcea, că ex-regina Natalia ar fi hotărât să-l adopteze pe fiul nelegit alui Milos, care trăiește acum în Constantinopol, la mama sa Artemiția Cristici, soția fostului ambasador Cristici. Natalia, se zice, să și pus deja în legătură cu aderenții dinastiei Obrenovici, și va pretinde tronul Serbiei pe sâma ultimei odraste a Obrenoviciilor, care va lua numele de Lazar Obrenovici.

Tulburări electorale. Atena, 16 Septembrie. În toată țara e agitație mare din cauza alegerilor parlamentare. Aseară s'a ținut aici o întrunire electorală după care s'au facut demonstrații. În încăierarea ce s'a produs apoi au fost omorâți și raniti 14 persoane.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici-Barciu.

BAZAR CENTRAL DE MODĂ

FRAȚII DEUTSCH
ARAĐ,

Palatul Minoritilor.

Albituri pentru
bărbați și dame.

Confecții
pentru dame, fete
și copilite.

Mătăsării.
Broderii p. haine.

Avem onoarea a aduce la cunoștință mult stimat. public, că din piata **Libertății**, unde a existat 13 ani, am mutat

Bazarul de modă

În clădirea bisericii rev. părinți minoriți unde, în încăperile impozante am mărit stocul de până acum al mărfurilor cu cele mai noi specialități și articoli de modă din urma, în cât suntem în poziția d'a satisface celor mai mari pretenții.

Bazarul central de modă

I-am deschis
la 14 Septembrie a. c.
când am inceput vînzarea tuturor mărfurilor.

Cu deos. stima:

FRAȚII DEUTSCH, ARAD-
Palatul Minoritilor.

Specialități: stofe
de haine p. dame

Perdele.

== Covoare. ==

Sarsafuri.

Bluze.

Rochii.